

Podziemna trasa turystyczna

UWAGA!

W związku z realizacją projektu Rzeszowskie Piwnice - interaktywna instytucja kultury Podziemna Trasa Turystyczna w Rzeszowie jest NIECZYNNA dla zwiedzających. Przebudowa ma zakończyć się w grudniu 2021 roku.

Odkryj Legendę Rzeszowskiego Rynku

Serdecznie zapraszamy do odwiedzenia unikatowego kompleksu podziemnych piwnic i korytarzy, tworzącego jedną z największych atrakcji Rzeszowa - Podziemną Trasę Turystyczną „Rzeszowskie piwnice”. Sieć podziemnych korytarzy, budowana latami przez mieszkańców Rzeszowa, służyła im jako sklepy, magazyny, zakłady produkcyjne, wreszcie - w czasie wojen i kataklizmów - jako schronienie. Dziś te tajemnicze, a zarazem pięknie odrestaurowane i wzbogacone o ekspozycję historyczną, piwnice świadczą o zaradności, pomysłowości i przedsiębiorczości dawnych obywateli naszego miasta. Legenda rzeszowskiego Rynku czeka na odkrycie...

Podziemna Trasa Turystyczna w liczbach

- głębokość: 0,5 - 10 m pod płytą Rynku i kamienicami, na trzech kondygnacjach
- długość: 396 m
- liczba komnat: 15 korytarzy, 25 piwnic
- okres powstania piwnic: XIV-XVIII w.
- powierzchnia obiektu wejścia: 646 m kw.

Piwnice, korytarze, ekspozycja

Podziemna Trasa Turystyczna przebiega pod kamienicami i płytą Rynku, łącząc wszystkie jego pierzeje. Poszczególnym piwnicom i korytarzom nadano nazwy, odnoszące się do ich funkcji oraz historii miasta.

Trasa kryje w sobie liczne atrakcje i tajemnice. Można w niej spotkać relikty średniowiecznych murów, ślady pożarów, nadgryzione „zębem czasu” pozostałości żelaznych krat i zawiasów, kilkusetletnie cegły „palcówki”, ukryte przejścia. Atrakcyjności piwnic dopełnia ekspozycja historyczno-edukacyjna, na którą składają się m.in. repliki zbroi rycerskich, broni białej i palnej, wystawa ceramiki użytkowej i ceramicznych zabawek, obrazująca, z jakich naczyń i przedmiotów codziennego użytku korzystali dawni mieszkańcy Rzeszowa. Obraz rzeszowskiego Rynku z przełomu XIX i XX wieków przedstawiają dużych rozmiarów fotografie umieszczone w obiekcie wejścia. Swoistą „ścieżką edukacyjną” stanowi Korytarz Herbowy, w którym umieszczone zostały herby dawnych właścicieli Rzeszowa, herby ziem i województw, na terenie których położone było miasto, wreszcie herby miasta Rzeszowa.

Po wyjściu z Trasy zapraszamy do zwiedzenia interesującej ekspozycji Muzeum Historii Miasta Rzeszowa, będącego filią Muzeum Okręgowego w Rzeszowie.

Geneza powstania i funkcje piwnic

W średniowiecznym Rzeszowie, lokowanym na prawie magdeburskim w 1354 roku przez króla Kazimierza Wielkiego, kwitł handel i rzemiosło. Korzystne położenie na skrzyżowaniu szlaków handlowych, jak również liczne przywileje królewskie korzystnie wpływały na rozwój miasta. Rolę magazynów handlowych oraz tzw. „sklepów ziemnych” pełniły piwnice, budowane pod kamienicami, placem rynkowym, a także pod przyległymi ulicami, tworząc nieregularną sieć komór i korytarzy na różnych głębokościach, dochodzących nawet do dziesięciu metrów. Piwnice drażone były w miękkim gruncie lessowym, następnie wzmacniane drewnem dębowym lub murowane kamieniem bądź cegłą. Podziemne magazyny zapewniały towarom odpowiednio niską temperaturę przechowywania, chroniły przed złodziejami i pożarami. W czasach zagrożeń – wojen, najazdów tatarskich i kataklizmów – piwnice zapewniały mieszkańcom miasta schronienie – korytarze prowadziły do znajdującej się na Rynku studni, umożliwiając tym samym dostęp do wody, wąskie przejścia sprzyjały łatwemu barykadowaniu dostępu do piwnic. Komory znajdujące się obecnie najpłycej pod płytą Rynku to pozostałości średniowiecznego domu mieszkalnego, w którym zachowały się relikty ceglanego sklepienia krzyżowo-żebrowego, kamienny portal, kamienne okno oraz część oryginalnej posadzki. Jest to najstarsza, zachowana część naszego miasta.

Prosperita miasta trwała do XVIII wieku. Po tym okresie sytuacja społeczno-polityczna uległa pogorszeniu, handel zaczął upadać, a piwnice nie były już tak bardzo potrzebne. Część z nich zasypano i zamurowano. Te położone płycej służyły jeszcze latami – podczas II wojny światowej ukrywali się w nich Żydzi, którzy uciekli z rzeszowskiego getta, a „sklepy ziemne” funkcjonowały do lat siedemdziesiątych XX wieku.

W latach sześćdziesiątych XX wieku z powodu przedostawania się do podłoża wód opadowych, jak również w wyniku nieszczelnych sieci wodno-kanalizacyjnych, skała lessowa traciła swoją stabilność, powodując zagrożenie dla Rynku i kamienic. Następowало zapadanie się powierzchni i osiadanie kamienic.

Podjęto decyzję o ratowaniu rzeszowskiej Starówki...

Rekonstrukcja rzeszowskiej Starówki

Prace zabezpieczeniowe i rewaloryzacyjne przebiegały w czterech etapach, od lat sześćdziesiątych XX wieku do końca 2007 roku. W ramach pierwszego etapu, przebiegającego pod kierunkiem profesora Feliksa Zalewskiego z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, doprowadzono do likwidacji wyrobisk i zabezpieczenia korytarzy i piwnic położonych w południowej i wschodniej części Rynku. Etap drugi przypadał na koniec lat siedemdziesiątych XX wieku i stanowił kompleksową akcję ratunkowo-zabezpieczającą. Nadzór naukowy prowadzony był przez profesora Zbigniewa Strzeleckiego, również z krakowskiej AGH. Etap trzeci (lata osiemdziesiąte i dziewięćdziesiąte XX wieku) prowadzony był pod ścisłym nadzorem konserwatorsko-archeologicznym i doprowadził do zabezpieczenia fundamentów i piwnic większości kamienic w Rynku, jak również do wzmocnienia i

udroźnienia komór i łączących je korytarzy biegnących pod płytą Rynku. Pracami kierował mgr inż. Andrzej Stroński, koordynator ds. rewaloryzacji Rynku staromiejskiego z ramienia Prezydenta Miasta Rzeszowa. Odpowiednio zabezpieczone i odrestaurowane piwnice oraz korytarze posłużyły do utworzenia Podziemnej Trasy Turystycznej „Rzeszowskie piwnice”, którą udostępniono zwiedzającym w kwietniu 2001 roku. Trasa, o długości 213 metrów, składała się z 34 piwnic, jej administrowaniem zajmowało się Muzeum Okręgowe w Rzeszowie.

Ostatnia faza przebudowy rzeszowskiej Starówki to projekt „Realizacja II części Podziemnej Turystycznej wraz z rekonstrukcją płyty Rynku Staromiejskiego w Rzeszowie”, prowadzony w latach 2006-2007, obejmujący kompleksową przebudowę płyty Rynku, przedłużenie Podziemnej Trasy Turystycznej o 156 metrów oraz budowę obiektu wejścia do Trasy (na obiekcie zlokalizowana została scena). Wartość projektu to kwota ponad 16 milionów złotych, z czego prawie 5 milionów pozyskane zostało z funduszy Unii Europejskiej, w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, a prawie milion złotych przekazał Budżet Państwa. Projektantem obiektu wejścia do Trasy i przebudowy płyty Rynku była Autorska Pracownia Architektoniczna CAD Sp. z o.o. z Warszawy, wykonawcami - rzeszowskie przedsiębiorstwa MPDiM Sp. z o.o. i PROFBUD Sp. z o.o. Projektantem przedłużonej Trasy był mgr inż. arch. Paweł Skrzypiec, wykonawcą - firma ZELBUD Sp. z o.o. z Rzeszowa. Odkryto i zabezpieczono fragmenty zabudowy piwnic z XVI-XVIII w. oraz ślady pożaru miasta w 1842 roku. Prace archeologiczne wykazały istnienie śladów działalności człowieka w tym miejscu trzy tysiące lat przed naszą erą.

Justyna Sokołowska

Wejście do Podziemnej Trasy Turystycznej znajduje się przy Ratuszu, od ul. Słowackiego (Rynek 26). Zwiedzanie odbywa się wyłącznie z przewodnikiem, w grupach do 20 osób.
Uzgodnianie terminów zwiedzania: tel. +48 17 8754774

